

Το υδατικό ανέκαθεν χαρακτηριζόταν ως το μεγαλύτερο πρόβλημα μετά το εθνικό και η Ενιαία Διαχείριση Υδάτων υπήρξε αίτημα της κυπριακής κοινωνίας τα τελευταία πενήντα χρόνια από την ίδρυση του κυπριακού κράτους.

Η ψήφιση του νόμου για την Ενιαία Διαχείριση Υδάτων, τον περασμένο Νοέμβριο, αποτελεί μια ιστορική εξέλιξη στην προσπάθεια επίλυσης του υδατικού προβλήματος και της ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών πόρων. Το Κράτος αποκτά το θεσμικό νομοθέτημα που εισάγει ένα ενιαίο υδατικό κώδικα για την ολοκληρωμένη και λεπτομερή ρύθμιση της ανάπτυξης και της διαχείρισης των υδατικών πόρων της Κύπρου. Ταυτόχρονα ανοίγονται νέοι ορίζοντες αλλά και παρουσιάζονται και νέες προκλήσεις για το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων.

Με βάση το Νόμο, η ενιαία διαχείριση των υδάτων ανατίθεται στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, μέσα στα πλαίσια της καθοριζόμενης από το Υπουργικό Συμβούλιο κυβερνητικής γενικής υδατικής πολιτικής. Επίσης, ιδρύεται Συμβουλευτική Επιτροπή Διαχείρισης Υδάτων (ΣΕΔΥ), η οποία αποτελείται από δεκαέξι μέλη που διαθέτουν γνώσεις σε θέματα διαχείρισης υδατινών πόρων και διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Η ΣΕΔΥ συμβουλεύει τον Υπουργό σε θέματα που σχετίζονται με τη διαμόρφωση της γενικής υδατικής πολιτικής της Κυβέρνησης, γι' αυτό και η σύνθεσή της περιλαμβάνει, πέραν των εκπροσώπων της κρατικής μηχανής και εκπροσώπους της Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, των Συμβουλίων Υδατοπρομήθειας και Αποχετεύσεων, του ΕΤΕΚ, του ΚΕΒΕ και της Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων.

Η θέση του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων είναι ξεκάθαρη. Η επίλυση του υδατικού προβλήματος είναι υπόθεση όλων μας.

Για να μπορέσει να υλοποιηθεί ο πιο πάνω στόχος, το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος και το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων έχουν θέσει τις πιο κάτω κατευθυντήριες γραμμές:

Αξιοποίηση μη συμβατικών πόρων, όπως είναι οι Μονάδες Αφαλάτωσης, καθώς και το Ανακυκλωμένο νερό.

Σύμφωνα με την Κυβερνητική Πολιτική, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων έχει προωθήσει την αναβάθμιση υφιστάμενων, καθώς και την κατασκευή νέων Μονάδων Αφαλάτωσης.

Τους Πρώτους μήνες του 2012, με την αποπεράτωση των Μονάδων Αφαλάτωσης, που έχουν δρομολογηθεί, η πλήρης απεξάρτηση της ύδρευσης από τις βροχοπτώσεις θα είναι γεγονός, ενώ όλο και μεγαλύτερες ποσότητες νερού των φραγμάτων θα χρησιμοποιούνται για την κάλυψη αρδευτικών αναγκών αλλά και για κάλυψη της υποχρέωσης μας για οικολογικές

παροχές στα οικοσυστήματα κατάντι των φραγμάτων. Η ύδρευση θα απεξαρτηθεί πλήρως από την βροχόπτωση και τις καιρικές συνθήκες. Η Κυπριακή κοινωνία, η οικονομία, ο τουρισμός θα είναι εξασφαλισμένοι κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες και δεν πρόκειται ποτέ ξανά να βιώσουμε την τραυματική εμπειρία των περικοπών, αφού οι μόνιμες μονάδες αφαλάτωσης που έχουν σήμερα άμεση συνολική ημερήσια δυναμικότητα 122.000 κυβικά μέτρα, το 2012 θα έχουν δυναμικότητα 222.000 κυβικά μέτρα για την κάλυψη των υδρευτικών αναγκών των μεγάλων αστικών και τουριστικών κέντρων, και των βιομηχανιών που χρησιμοποιούν πόσιμο νερό στην παραγωγική τους διαδικασία.

Παράλληλα, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων προωθεί την μέγιστη δυνατή αξιοποίηση του Ανακυκλωμένου νερού με σκοπό την ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου της Κύπρου. Το ανακυκλωμένο νερό προσφέρεται για άρδευση τόσο σε υφιστάμενες καλλιέργειες όσο και σε νέες φυτείες, όπως κτηνοτροφικά φυτά. Με αυτόν τον τρόπο, ενισχύεται η γεωργία ενώ παράλληλα προστατεύεται το περιβάλλον, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή οδηγία για την αειφόρο ανάπτυξη.

Η ενημέρωση του πολίτη για νέες επιδοτήσεις που αφορούν μέτρα εξοικονόμησης νερού στις οικίες, είναι ένας άλλος στόχος που έχει θέσει το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Με πολλή ικανοποίηση βλέπουμε ότι οι πολίτες έχουν αγκαλιάσει τα προγράμματα αυτά και κατά την περσινή χρονιά διατέθηκε ποσό σχεδόν €1 εκ. για τις επιδοτήσεις αυτές. Οι επιδοτήσεις αυτές αφορούν σε ανόρυξη γεώτρησης, σύνδεση γεώτρησης με αποχωρητήριο, εγκατάσταση κυκλοφορητή ζεστού νερού, εγκατάσταση συστήματος ημιακάθαρτου νερού και εγκατάσταση συστήματος γκρίζου νερού σε σχολεία.

Εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων έχει ήδη ολοκληρώσει τη Δημόσια Διαβούλευση για τη Διαχείριση των Νερών, με βάση την Οδηγία Πλαίσιο (2000/60/ΕΚ) περί Υδάτων, καθώς και τη διαβούλευση για τη διαμόρφωση νέας τιμολογιακής πολιτικής.

Το θέμα της τιμολογιακής πολιτικής έχει επίσης περάσει και από διαβούλευση σε υπηρεσιακό επίπεδο και σήμερα βρίσκεται στο στάδιο του νομοτεχνικού έλεγχου με σκοπό τη νομοθετική ρύθμιση του θέματος για παγκύπρια εφαρμογή.

Επίσης, έχουν ολοκληρωθεί το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμών, το Πρόγραμμα Μέτρων και η Στρατηγική Περιβαλλοντική Μελέτη αυτών. Το Σχέδιο Διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένου του Προγράμματος Μέτρων, αναμένεται να υποβληθούν σύντομα στο

Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση εντός του Απριλίου. Παράλληλα έχουν ολοκληρωθεί οι Μελέτες Αναθεώρησης της Υδατικής Πολιτικής και το Σχέδιο Διαχείρισης Ξηρασίας.

Ενίσχυση της προσφοράς/προμήθειας μέσω συμβατικών πηγών νερού

Με στόχο την εκπλήρωση της μακροχρόνιας επιθυμίας των κοινοτήτων της περιοχής Σολέας για βέλτιστη αξιοποίηση των νερών του ποταμού Καρκώτη, το έτος 2010, άρχισε η κατασκευή του εξωποτάμιου φράγματος Σολέας.

Το φράγμα αφενός θα καλύψει τις αρδευτικές ανάγκες της περιοχής, η οποία τώρα υποαρδεύεται, με εποχιακές εκτροπές του ποταμού Καρκώτη και αφετέρου θα συμβάλει στη μείωση των απωλειών με τη χρήση βελτιωμένων μεθόδων άρδευσης αλλά και στην ορθότερη κατανομή και χρέωση του νερού με αποτέλεσμα την εξοικονόμησή του. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του 2012.

Διαχείριση νερού

Απώλειες νερού στα δίκτυα. Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων με τη βοήθεια Συμβούλων έχει ολοκληρώσει μελέτη για την κατάσταση των δικτύων υδατοπρομήθειας σε όλες τις Κοινότητες και Δήμους (που δεν είναι ενταγμένοι σε Συμβούλια Υδατοπρομήθειας). Η μελέτη αυτή που πραγματεύεται την κατάσταση των σωληναγωγών, των υδρομετρητών, των υδατοδεξαμενών καθώς και τον τρόπο διαχείρισης, έχει παρουσιαστεί σε Δημόσια Διαβούλευση με όλους τους εμπλεκομένους φορείς και τώρα προωθείται η λήψη διορθωτικών μέτρων. Ήδη η Κυβέρνηση έχει δαπανήσει ένα ποσό της τάξεως των 70 εκατομμυρίων ευρώ τα τελευταία χρόνια για αναβάθμιση και αντικατάσταση των δικτύων υδατοπρομήθειας στις Κοινότητες που βρίσκονται εκτός των ορίων των ΣΥΛ.

Όσον αφορά στα δίκτυα που ανήκουν στα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων υποστηρίζει την ανάγκη εκπόνησης Τεχνοοικονομικής μελέτης για την αντικατάσταση αγωγών της υδατοπρομήθειας πόλεων. Φυσικά όλοι πρέπει να αντιλαμβανόμαστε ότι η αντικατάσταση των δικτύων των ΣΥΛ είναι ένα έργο πολλών εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ, ποσό που είναι εξωπραγματικό να αναμένεται ότι τα ΣΥΛ και κατ'επέκταση οι καταναλωτές μπορούν να διαθέσουν. Θα πρέπει το Κράτος να εξεύρει πρακτικούς και ουσιαστικούς τρόπους να ενισχύσει την προσπάθεια αυτή αφού το θέμα άπτεται της υγείας του μισού σχεδόν πληθυσμού της Κύπρου.

Αξιοποίηση όμβριων υδάτων. Διαπιστώνουμε το πρόβλημα πλημμυρών που δημιουργείται στις πόλεις κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων, καθώς και το πρόβλημα απώλειας μεγάλων ποσοτήτων νερού. Αυτό οδηγεί στην επιτακτική ανάγκη συλλογής, αποθήκευσης, επεξεργασίας και επαναχρησιμοποίησης του νερού αυτού.

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων με τη βοήθεια Συμβούλων έχει εκπονήσει μελέτη για την αξιοποίηση των όμβριων υδάτων τόσο σε επίπεδο κατοικίας, όσο και σε επίπεδο ευρύτερης αστικής περιοχής. Με βάση τα πορίσματα και τις εισηγήσεις της μελέτης, όπου διαφάνηκε ότι υπάρχουν περιθώρια αξιοποίησης των όμβριων υδάτων σε επίπεδο κατοικίας, έχουν γίνει υπηρεσιακές συσκέψεις και σύντομα θα γίνουν εισηγήσεις προς το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος για υλοποίηση των μέτρων που προτείνονται.

Μη Αδειούχες Γεωτρήσεις. Είναι κοινή διαπίστωση ότι, στην Κύπρο υπάρχουν χιλιάδες μη αδειούχες γεωτρήσεις. Το θέμα αυτό δημιουργεί πρόβλημα σε σχέση με την υφαλμύριση των παράκτιων υδροφόρων και την εξάντληση των υπολοίπων.

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, μετά το πιλοτικό σχέδιο για την καταγραφή των γεωτρήσεων του υδροφορέα της περιοχής Δυτικής Μεσαορίας (20 κοινότητες), έχει προχωρήσει και στην καταγραφή των γεωτρήσεων του υδροφορέα και της Ανατολικής Μεσαορίας (25 κοινότητες). Στόχος του σχεδίου είναι η διαπίστωση του αριθμού των γεωτρήσεων και των ποσοτήτων νερού που αντλούνται από αυτές. Για το σκοπό αυτό το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων έχει υπογράψει σύμβαση με εξειδικευμένους Συμβούλους. Η μελέτη για όλη τη Μεσαορία αναμένεται να ολοκληρωθεί και να παρουσιαστεί δημόσια αρχές του Ιουνίου 2011.

Επιπρόσθετα, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων μελετά τη θέσπιση αυστηρών όρων για την εφαρμογή των όρων της άδειας ανόρυξης, όπως την εγκατάσταση υδρομετρητών, τον αυστηρό έλεγχο των ποσοτήτων άντλησης, κ.α.

Καλλιέργεια υδατικής συνείδησης

Η καλλιέργεια υδατικής συνείδησης αποτελεί πλέον ένα προγραμματισμένο και συνεχές μέλημα του Τμήματος, μέσω του οποίου δίδονται σημαντικά μηνύματα στους καταναλωτές για τη ορθή χρήση και την εξοικονόμηση του νερού.

Για τον σκοπό αυτό, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων έχει εντατικοποιήσει την εκστρατεία διαφώτισης για την καλλιέργεια υδατικής συνείδησης στους πολίτες, μέσω σεμιναρίων, ημερίδων, διαφημιστικών φιλμ από τα ΜΜΕ, καθώς και διαλέξεων.

Με την αγορά υπηρεσιών από τέσσερις εκπαιδευτικούς (ένα σε κάθε Επαρχία) διενεργούνται καθημερινά διαλέξεις και παρουσιάσεις σε Νηπιαγωγεία, Δημοτικά Σχολεία, Γυμνάσια, Λύκεια και Στρατόπεδα.

Σημειώνεται ότι κατά τη διάρκεια της περσινής σχολικής χρονιάς 2009 - 2010, πραγματοποιήθηκαν 475 παρουσιάσεις σε Νηπιαγωγεία, Δημοτικά Σχολεία, Γυμνάσια και Λύκεια. Ο αριθμός των μαθητών που αντιστοιχεί στις παρουσιάσεις αυτές, ανέρχεται περίπου σε 49000.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι από τον Σεπτέμβριο 2010 μέχρι σήμερα, τις διαλέξεις παρακολούθησαν πέραν των 25000 μαθητών, ενώ συνεχίζεται το αμείωτο ενδιαφέρον και από άλλα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Τελειώνοντας, θα ήταν μεγάλη παράλειψη μου εάν με την ευκαιρία της παρουσίας των Διευθυντών των Συμβουλίων Υδατοπρομήθειας, δεν εξέφραζα τις ευχαριστίες μου προς αυτούς και προς τα Διοικητικά Συμβούλια των Συμβουλίων Υδατοπρομήθειας για την πραγματικά άψογη συνεργασία που είχαμε καθόλη τη διάρκεια της χρονιάς και για το υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού που επέδειξαν στην αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων που παρουσιάστηκαν.